

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus I. Argumentum. Patronus Laicus quando, & quomodo possit variare
correctivè ne, & privativè, aut potius accumulativè?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

garunt Patrono Ecclesiastico. Ita Berous in hoc cap. Quod autem num. 12. & seqq. Burr. in cap. Cum autem, Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 1. num. 4. & Rota decis. 91. num. 6. coram Priolo.

Quoad has Conclusiones sequentes examinantur Casus.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus quando, & quomodo possit variare correctivè, & privativè, aut potiùs accumulativè?

SUMMARIUM.

1. Non solum Patronus, sed etiam ejus successor variare potest, si durante quadrimestre Patronus obiit.
2. Patronus Laicus post Canonicam institutionem non potest variare, & num. 5.
3. Institutio facta per errorem de illegitimo, & non idoneo est nulla.
4. Paria sunt non presentare, ac nulliter presentare.
5. Matrimonia contracta per hæreticos in loco, ubi publicatum fuit Concilium, non servata hujus forma, sunt irrita.
6. Hæretici ratione Baptismi subduntur jurisdictioni Ecclesie.
7. Clericus natus in secundo matrimonio contracto ab hæretico in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, non servata hujus forma, est legitimus, & presentari, ac institui valet in Cathedralibus.
9. Institutio Canonica, qua dicatur?
10. Institutio facta absque prævia affixione, edicti est nulla ex defectu forme.
11. Text. in cap. final. de elect. in 6. habet locum in presentatione.
12. Si institutio sit nulla, utpote facta absque prævia affixione edicti, potest Patronus variare, non quidem privativè, sed correctivè.
13. Casu quo institutio sit nulla, non per hoc vitatur presentatio.
24. Licitum non est Patrono presentationem semel validè factam in totum revocare, & quare? Vide ibi.
15. Patronus si presentet secundum, in dubio presumitur cum presentare cumulativè, & non privativè.

CASUS I.

Succedente vacatione cujusdam Canonici de Jurepatronatus, in quadam Cathedrali, ubi recipi valet solum legi-

Pars II.

timi, Patronus presentavit ad illum Titium Clericum, qui immediatè post, absque prævia affixione edicti institutus fuit in eo ab Ordinario. Animadvertens idem Patronus, quod Titius natus erat à Bertâ, & Cajo hæreticis in statu, quo Cajus antecessenter contraxit aliud matrimonium cum alia muliere pariter hæretica in parte hæreticorum, ubi publicatum fuit decretum de reform. matrimo. cap. 1. sess. 24. non servata tamen hujus forma, existimans Titium esse illegitimum, ac proinde incapacem obtinendi dictum Canonicatum durante adhuc quadrimestre, variavit alium Clericum idoneum, & capacem, presentando privativè penitens recedendo à primâ presentatione.

Quæritur in hoc Casu -- An Patronus post presentationem Titii, & subsequenter hujus institutionem in dicto Canonicatu potuerit variare, & quidem correctivè, & privativè, aut potiùs accumulativè? In quo articulo negativè absolutè, & simpliciter respondendum videtur.

1. Licet enim Patronus Laicus possit variare, immo etiam ejus successor variare valeat si durante quadrimestre idem Patronus obiit, ut docet Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 3. quest. 3. art. 4. n. 1. Sanchez. conf. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 13. tamen sequuta institutione presentati, hoc ei amplius licitum non est, cum variatio permessa sit Patronis Laicis tantum re integra, nimirum antequam admittatur ab Ordinario, & antequam sit jus quæsitum presentato, juxta supradictum Canonem Quod autem, ibique Gonzal. num. 5. Paris. conf. 47. part. 1. num. 6. Palm. conf. 10. n. 38. Paul. de Cittadin. de Jurepatr. par. 6. art. 3. num. 2. Rocch. de Cur. eod. tract. verb. honorificum qu. 23. num. 53. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 1. num. 15., Rota in Volaterrana Beneficij 28. Januarij 1709. S. Ex pluribus coram R. P. D. Crispo
3. Nec dicatur, quod hæc institutio facta ab Ordinario in Persona Titii non sit Canonica ex defectu Personæ recipientis. Eo quia Titius natus à Cajo in secundo

matrimonio cum Berta, constante adhuc primo cum alia muliere. erat illegitimus, & sic incapax obtinendi præfatum Canonicatum; adeo ut etsi fuerit ab Ordinario institutus per errorem, eo quia putabat illum esse legitimum, & idoneum, tamen cum postea repertus fuit non idoneus, tam institutio, quam ejus præsentatio dicitur nulla, & nullum jus ei tribuere. *Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 12. cap. 4. n. 33.* Adedque Patronus stante hac nullitate institutionis, ac præsentationis; durante adhuc quadrimestre, poterit alium præsentare, & quidem privatim penitus recedendo à prima præsentatione, quia hæc utpote nulla, non dicitur præsentatio, cum paria sint non præsentare, ac nulliter præsentare. *Sanch. cons. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 3. Fagnan. in hoc Canone Cum autem num. 9. & 10. & in cap. Cum vos num. 33. de offic. Ordin.; Rota decis. 91. num. 4. coram Priol.; Adden. ad Pamphil. decis. 706. nu. 16., & decis. 722. nu. 11., & decis. 52. n. 8. penes Ansaldo.*

Quoniam Titius natus à Cajo in secundo matrimonio erat legitimus, adeoque tam præsentatio, quam institutio ejus favore facta est valida, & legitima. Primum namque matrimonium contractum à Cajo cum alia muliere in loco, ubi publicatum fuit Concilium Tridentinum, fuit nullum, utpote inter ipsos contractum, non servata illius forma, dum hæretici, ubi Concilium fuit publicatum, tenentur servare ejus formam, ita ut matrimonia per eos contracta absque hac forma sunt irrita, & nulla. *Gonzal. cap. 3. num. 10. de clandest. desponsat.; Pignattell. consult. 79. num. 26. tom. 2. Rot. in Leodien. Canonicatus 2. Julii 1710. §. Ceterum coram P. P. D. Ansaldo.* Ea ratione quia, quamvis hæretici non sint intrà Ecclesiam. *Text. in cap. firmiter de Summ. Trinit.* tamen ratione Baptismi subduntur illius jurisdictioni. *Gonzal. in cap. sicut num. 12. de hæretic.* Et consequenter secundum matrimonium contractum ab eodem Cajo cum Berta in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, fuit validum, & legitimum, etiamsi non fuerit servata forma Concilii, ut optime tradit *R. P. D. meus Petra ad Constit. Apostolic. tom. 4. fol. 78. num. 21.,* vel saltè ex hoc existimari potuit legitimum,

quod sufficit ad hoc, ut Titius Clericus ex eo susceptus, dicatur legitimus, ad effectum ut præsentari, & institui valeat in Cathedralibus, juxta *Text. in cap. per venit, qui fil. sint legit., Barbof. vot. decis. 2. n. 40. & seq. Cancr. var. resol. par. 3. cap. 11. n. 106.* uti etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Monasterien. seu Paderbonen. legitimitatis;* ubi cum Bodò ab Alten Brunsvicensis Vir Nobilis, sed sectæ Luteranæ Alumnus primum matrimonium contraxerit cum Juditha Elisabeth Cran ejusdem sectæ; Alterum autem cum Sidonia de Fenessen pariter Luterana; Et cum ex secundo matrimonio natus fuerit Everardus, iste, qui primus suæ gentis post hæresim Luteri nomen dedit Catholicæ Fidei, supplicavit, ut ipse Equestri Ordini adscribi, ejusque filii, & descendentes recipi valeant in Cathedralibus Germaniæ, declarari filios dd. Bodò, & Sidoniæ legitimos, ea præcipue ratione, quia primum matrimonium uti celebratum in Diocesi Colonien. ubi publicatum fuit decretum *de reformat. matrimon. cap. 1. sess. 24.* non servata illius forma sit nullum etiam inter hæreticos, non autem ita sit de secundo contracto Brunsvivi, ubi nunquam dictum decretum fuit promulgatum; Ac proinde disputato dubio-- *An filii nati ex Bodone ab Alten, & Sidonia de Fenessen, legitimi haberi debeant ad effectum de quo agitur--* Die 5. Septembris 1716. responsum fuit *Affirmativè.*

8 Sed re melius attenta censeo in hoc casu Patronum potuisse variare; sciendum est enim, quod ad hoc, ut Patronus post sequutam institutionem præsentati in Beneficio, non possit amplius præsentando variare, juxta auctoritates superius adductas §. *Licet* requiritur, quod institutio sit Canonica, seu quod sit copulativè sine vitio Conferentis, Recipientis, vel formæ. *Fagnan. in cap. Constitutus de fil. Presbyter. num. 10. ibique Bellamer. . .* Supradicta autem institutio facta ab Ordinario in persona Titii, etsi sit sine vitio Conferentis, & Recipientis, dum ex supra deductis patet, Titium esse legitimum, tamen dici non potest, quod sit sine vitio formæ.

10 Fuit namque executà ab Ordinario immediatè post præsentationem factam à Pa-

Patrono favore Titii, absque prævia affixione edicti, & sic absque forma à jure præscripta, cum seclusa omni consuetudine, & præscriptione in contrarium de jure institutio, sicuti etiam gratificatio fieri non possit per Episcopum absque pœna nullitatis, nisi citatis prius vel specialiter, vel generaliter per edictum præsentato, Patronis, & aliis interesse habentibus, cum præfixione termini peremptorii novem dierum, & nisi elapso dicto termino, juxta *Text. in cap. final. de elect.*

11 in 6., qui licet loquatur de electione locum etiam habet in præsentatione, ut docent gloss. verb. electione ibi-- Et idem puto in præsentatione, ut etiam ille, cui fit præsentatio servare teneatur hanc decretalem, ibique *Gemin. n. 17. Calderin. conf. 8. de elect. num. 1. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 6. art. 2. num. 1. & 4. Crescent. decis. 12. de jurepatr. num. 1. & 2. Vivian. eodem tractat. lib. 9. cap. 1. nu. 2. cum seqq. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 10. num. 40. Rot. in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1713. S. Atque hæc, & S. Atque ita cotam R.P.D. Ansaldo.*

12 Stante igitur nullitate hujusmodi institutionis ex defectu formæ ab Ordinario non servatæ, eo quia ipse fuit nimis festinus in institutione, res dicitur adhuc integra, ac proinde durante adhuc quadrimestre poterat Patronus variare alium præsentando, non quidem correctivè, & privativè penitus recedendo à prima præsentatione, sed accumulativè, alium cum primo accumulando, quia licet dicta institutio fuerit nulla, non per hoc vitiata remansit præsentatio, *Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 12. cap. 4. n. 35. Crescent. dec. 12. de Jurepatr. n. 3. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 10. n. 41.* sed illa fuit valida, utpote facta de Persona capaci, qua stante validitate licitum non erat Patrono Laico præsentationem semel validè factam in totum revocare. Ratio est, quia Textus in hoc Canone cum autem 10. inter plures præsentatos à Patrono Laico æquè idoneos concedit Episcopo gratificationem; Non esset autem locus gratificationi, si Patronus Laicus variaret correctivè, & privativè recedendo à prima præsentatione: Igitur si Patronus Laicus primo validè præsentavit, non potest variare privativè, seu correctivè, sed

solum accumulativè, quod enim semel placuit, amplius displicere non potest. Ita gloss. in cap. Quod semel de reg. jur. in 6. Bero. hic in cap. Quod autem nu. 8. & seqq. Abb. in cap. Cum autem, ibique *Fagnan. n. 7. Cravet. conf. 63. num. 3. Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 7. art. 2. 2. num. 2. Rocc. de Curt. eod. tract. verb. honorificum quæst. 9. Perez. de Lara de Cappellan. lib. 2. cap. 9. n. 18. R.P.D. Ansaldo dec. 52. n. 4. & seqq. Rot. decis. 235. n. 5. par. 9., & dec. 323. n. 12. par. 15. recent. & in Vaden. Canonizatus 30. Junij 1704. S. Nil urgente cor. Rmo Molines Decano, Et in dubio si Patronus Laicus præsentet secundum, semper præsumendum est eum præsentare accumulativè, & non privativè, ea ratione, quia quilibet præsumitur, velle facere actum modo sibi magis proficuo, & conformi dispositioni juris *Rocc. de Curt. de Jurepatr. verbo honorificum n. 38. Lara de Cappell. d. lib. 2. cap. 9. n. 19.**

ARGUMENTUM.

An Patronus Laicus possit semel tantum, aut pluries variare. Et si præsentatio facta à Patrono Ecclesiastico sit nulla, an possit idem Patronus alium præsentare, & an in Jurepatronatus mixto competat Patrono Ecclesiastico jus variandi?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus Laicus semel tantum, & non pluries potest variare, & quare? Vide ibi. *Intelligo, ut num. 3.*
- 2 Patronus Laicus si primò imperfectè præsentavit, potest secundò, & tertio præsentare, immo præsentationem imperfectam penitus revocare.
- 4 Præsentatio facta à Patrono Ecclesiastico si sit nulla, potest idem Patronus alium præsentare.
- 5 Patronus Ecclesiasticus potest intrà terminum à jure præfixum declarare, & reddere claram præsentationem dubiam.
- 6 Patronus Ecclesiasticus, factò pacto, quòd si præsentatus intrà certum tempus non utatur præsentatione ad obtinendum institutionem, possit alium præsentare, si præsentatus intrà dictum tempus ea non utatur, potest alium præsentare.
- 7 Patronus Ecclesiasticus si præsentaverit unum,